

VEILEDER:

KRAV TIL LEVERING AV MATKJEDEINFORMASJON (MKI) TIL MATTILSYNET FØR SLAKTING AV STORFE, SVIN OG SMÅFE

PUBLISERT OKTOBER 2020

Aktuelt regelverk

- [Forskrift om særlige hygieneregler for næringsmidler av animalsk opprinnelse \(animaliehygieneforskriften\) - Lovdata](#)
- [Forskrift om næringsmessig transport av dyr - Lovdata](#)

Veilederen er sist endret:

April 2021

Innholdsfortegnelse

1	Innledning	4
2	Om kravene i regelverket	4
3	Hvordan levere MKI	5
4	Tidsfrister for levering av MKI	5
5	Problemer eller spørsmål knyttet til MKI	6
6	Om kravene til MKI – informasjon som alltid skal leveres	6
7	Informasjon som skal leveres dersom den er aktuell	8
8	Frivillig informasjon som gir nytteverdi for Mattilsynet	13
9	Egenerklæring fra produsent	13
10	Vedlegg	15

1 Innledning

Både slakteriene og Mattilsynet har behov for informasjon om dyr som skal slaktes før de kommer til slakteriet. Informasjon om hva slags dyr, hvor mange, fra hvem og når de skal hentes eller kommer til slakteriet, er viktig informasjon. Men både slakteriene og Mattilsynet har behov for å vite mer om dyra enn det. Har dyra nylig vært behandlet med medisiner, har det vært, eller er det, spesielle sykdommer på gården de kommer fra, eller trenger noen av dyra ekstra tilpasning eller oppfølging på transport og ved ankomst til slakteriet?

Dette er eksempler på informasjon som det fra 2010 har vært bestemt i lover og forskrifter at slakteriet skal innhente senest 24 timer før dyra ankommer. Det som er relevant å vite for Mattilsynet, skal videreformidles til de som jobber med kjøttkontroll. Dette skal også skje senest 24 timer før dyra kommer. På grunnlag av den innhentede informasjonen kan slakteriet gjøre noen valg og eventuelt tilrettelegge slaktingen. Mattilsynet skal bruke informasjonen til å planlegge arbeidet sitt, hva vi skal se etter når dyra kommer, og hvilke prøver det kan være aktuelt å ta ut.

Siden 2014 har slakteribransjen i Norge og Mattilsynet samarbeidet for å lage et moderne elektronisk system for flyt av denne informasjonen, som er tilpasset dagens regelverk og norsk virkelighet. I dette systemet er det dyreslagene storfe, svin, sau og geit som er omfattet. I denne veilederen beskriver vi hvilken informasjon slakteriene skal hente inn før dyra kan transporteres inn og slaktes, og i detalj hva slakteriene skal videreformidle til Mattilsynet, og på hvilken måte det skal gjøres.

Kravene gjelder for alle godkjente slakterier som slakter storfe, svin eller småfe i Norge.

2 Om kravene i regelverket

Krav til innhenting av matkjedeinformasjon finner dere her:

[Animaliehygieneforskriften, forordning 853/2004, vedlegg II, Avsnitt III.](#)

Slakteribransjen i Norge og Mattilsynet har sammen kommet fram til en tolkning av disse kravene. Slakteribransjen har utviklet Dyrehelseportalen (DHP), som er en database der mye av grunnlaget for MKI kan rapporteres inn og senere hentes av slakteriene. Mattilsynet har lagt til rette for ulike måter å overlevere relevant informasjonen på til Mattilsynet.

Tolkningen av kravene og alternativene for levering av MKI gjelder for alle godkjente slakterier som slakter storfe, svin eller småfe i Norge.

NB! Alle regler for transport av dyr som finnes i [Forskrift om næringsmessig transport av dyr](#) gjelder til fulle, og påvirkes ikke av MKI regelverket eller denne veilederen.

3 Hvordan levere MKI

Store og mellomstore slakterier

Mattilsynet har utviklet et REST api som skal benyttes til å levere MKI. Se vedlegg nederst i veilederen for teknisk informasjon om dette. Det forventes at alle slakterier som slakter mer enn 1000 husdyrenheter per år (1000 storfe, 6700 griser og 20000 småfe) benytter dette api'et for å sende MKI. Kontakt din slakteriorganisasjon eller Animalia AS for mer informasjon rundt dette. For utfyllende informasjon om hvordan en sender MKI, se **vedlegg 1- Teknisk informasjon: Hvordan levere MKI (Store og mellomstore slakterier)**.

Små slakterier

For slakterier som slakter mindre enn 1000 husdyrenheter per år, kan MKI alternativt leveres som et dokument som sendes på e-post eller leveres på papir. Alle opplysninger skal likevel være med og de samme tidsfristene gjelder. Bortsett fra informasjonen som kun slakteriet har, slik som for eksempel hvem som skal levere og antall dyr, kan det meste av MKI hentes fra Dyrehelseportalen. Mattilsynet har utarbeidet en dokumentmal som bør benyttes og som sikrer at all nødvendig informasjon blir med.

Se vedlegg 2 – MKI mal for små slakterier (Excel)

Mattilsynet forutsetter at alle slakterier leverer MKI i henhold til denne veilederen innen utgangen av 2020. Mangler i forhold til dette vil bli ansett som mangler i forpliktelsen til å levere MKI, og vil bli fulgt opp forvaltningsmessig.

4 Tidsfrister for levering av MKI

Slakteriet skal levere MKI til Mattilsynet senest klokka 12.00 siste virkedag før dyra ankommer slakteriet. Oppdatering og endring av MKI for første virkedag etter helg/ helligdag kan gjøres senest klokka 12 dagen før slaktedag.

MKI må inneholde informasjon om hvilken dag dyra ankommer slakteriet og hvilken dag de er planlagt slaktet. Dette innebærer at det for noen dyr er satt en kortere frist enn 24 timer, mens det for andre er lengre frist. Dette er en praktisk tilnærming til regelverket som både Mattilsynet og slakteribransjen mener er hensiktsmessig.

MKI kan leveres tidligere og eventuelt samlet for flere dager så lenge informasjonen kan sorteres på ankomstdag og antatt slaktedag. Informasjon knyttet til hvilken dag dyra ankommer og hvilken dag de er planlagt slaktet, må oppdateres dersom det gjøres endringer. Hvilken dag dyra **skal ankomme** må stemme på tidspunktet for siste frist for innsending, men Mattilsynet godtar at dyr blir slaktet på en annen dag enn først planlagt.

Frist for oppdatering av ekstra viktig informasjon:

MKI knyttet til restriksjoner, medisiner og eventuelt helseavvik må også oppdateres dersom MKI leveres tidlig og det er endringer. Endelig utsjekk av disse MKI-elementene må gjøres tidligst 24 timer før siste frist for innsending av MKI. Slakteriet må kunne verifisere at

en slik utsjekk er gjort dersom MKI er innsendt tidligere enn 48 timer før dyra ankommer slakteriet.

Dette innebærer at slakteriet ikke kan bytte om på produsenter etter fristen. I helt særskilte tilfeller kan dette likevel gjøres dersom MKI allerede er oversendt for produsenten det byttes til.

Disse tilfellene er uforutsette hendelser slik som ekstraordinære vei- el. værforhold, akutte hendelser knyttet til bilmateriellet, eller akutte hendelser i besetningen som for eksempel sykdom, dødsfall, ulykker eller brann. Slakteriet må kunne begrunne og varsle hendelsen til den lokale kjøttkontrollen, enten ved oppdatering av MKI-rapport eller på annen måte. Det må varsles så raskt som mulig. Forhold som normalt kan planlegges for, eksempelvis tannlege- eller frisørbesøk, eller begrunnelser som «passer ikke», vil ikke aksepteres som årsak til å kunne bytte om på produsenter etter fristen.

Unntak for dyr som må slaktes raskt (hasteslakt):

Mattilsynet åpner for at slaktedyr kan ankomme slakteriet uten at MKI er sendt inn senest kl. 12 siste virkedag før ankomst, men kun dersom det er nødvendig ut fra dyrevelferdshensyn. I så fall skal dyret følges av MKI-skjema (dokument). Deler av dokumentet må fylles ut før dyret transporteres inn. Dyret må settes på adskilt plass når det ankommer slakteriet og resten av skjemaet må fylles ut før ante-mortem kontrollen.

I tilfeller der dyr må slaktes raskt (hasteslakt) er det grunn til å være særlig oppmerksom på om dyret er egnet til å transporteres levende. Se [veileder om transportegnethet](#) på Mattilsynets hjemmesider

Vedlegg 3 – Matkjedeinformasjon angående dyr som må transporteres til slakteri og slaktes raskt

Dersom dyr kommer inn uten at all MKI er innhentet senest klokka 12.00 siste virkedag før, og uten at det foreligger et ekstraordinært særskilt tilfelle som angitt i avsnittet ovenfor eller det er en dyrevelferdsbegrunnelse for dette, ansees dette som brudd på regelverket, og vil bli fulgt opp forvaltningsmessig av Mattilsynet.

5 Problemer eller spørsmål knyttet til MKI

Faglige spørsmål knyttet til enkeltleveranser kan stilles til Mattilsynets lokale avdeling.

Tekniske spørsmål eller prinsipielle faglige spørsmål rettes til egen slakteriorganisasjon. Slakteriorganisasjonen løfter, ved behov, spørsmålsstillingen til Mattilsynet sentralt.

6 Om kravene til MKI – informasjon som alltid skal leveres

1) Hvor kommer slaktedyra fra?

Produsentnummer/dyreholds – ID og navn på husdyrhold (hentet fra Husdyrregisteret - HR)

2) Hva slags dyr skal slaktes og hvor mange?

Antall dyr av hver art, inndelt i følgende kategorier:

Storfe:

Okse, ku, kalv, kvige, kastrat

Småfe:

Sau, lam, vær, ungsau, geit, kje

Gris:

Slaktegris, purke, råne

Kommentar:

MKI baseres på den grupperingen og det antallet som er meldt inn fra produsent til slakteri. Med andre ord forventer ikke Mattilsynet mer nøyaktige tall enn det produsenten melder inn. Dersom det er store avvik mellom innmeldte dyr i de ulike gruppene og hva som faktisk leveres til slakt bør slakteriene følge opp dette med/ovenfor produsenten.

For småfe fra fellesbeiter vil det kunne tillates større avvik i antall dyr fra hver besetning, samt at informasjonen om hvilke dyr som ankommer hvilke dager fra en gitt produsent kan være upresis. I slike tilfeller skal dette angis i notatfeltet for leveransen.

For storfe der en leveranse deles på flere påfølgende dager kan informasjon om hvilke dyr som kommer de ulike dagene være upresis. I slike tilfeller skal dette angis i notatfeltet for leveransen.

3) Utvidet informasjon om storfe

Individnummer (10 siffer) for alle dyr det er innhentet MKI for.

Fødselsdato for hvert storfe.

Det kan meldes inn MKI for flere individer enn antall som oppgis (kan være relevant ved innmelding av bingeoekser).

Kommentar:

Informasjonen leveres slik den hentes fra Husdyrregisteret (HR).

Slakteriet skal melde inn hvilke dyr de skal motta til slakt. Slakteriet har ansvar for at disse meldingene er riktige.

Mattilsynet trenger denne informasjonen fordi: Noen prøver skal tas ut av bestemte aldersgrupper og individer.

7 Informasjon som skal leveres dersom den er aktuell

4) Er husdyrholdet registrert i husdyrregisteret/Mattilsynet de siste 60 dagene?

Slakteriet kan kun ta imot dyr fra dyrehold som er registrert i Husdyrregisteret. Slakteriene må ha et system som stopper innmelding av dyr fra uregistrerte husdyrhold.

Dersom det meldes inn dyr fra dyrehold som er registrert i Husdyrregisteret siste 60 døgn skal det leveres utfylt skjema for utvidet MKI. Dyreholder kan levere utvidet MKI-skjema på papir eller i en e-post eller på annen måte ved innmelding. Skjemaet skal leveres fra slakteriet til Mattilsynet senest klokka 12.00 siste virkedag før dyra ankommer slakteriet.

Vedlegg 4 – Matkjedeinformasjon angående dyr og dyrehold som ikke har vært korrekt registrert hos Mattilsynet

Mattilsynet trenger denne informasjonen fordi: Disse dyra har blitt oppdrettet uten at Mattilsynet har kunnet føre tilsyn tidligere. Det er dermed også høyere sannsynlighet for at medisinbruk ikke er registrert riktig. Ekstra sjekkpunkter på MKI er nødvendig for at vi skal være sikre på at dyra er egnet til kjøttproduksjon.

Opplysningen om at dyreholdet er nyregistrert leveres fra DHP.

5) Driftsformer

- a) Opplysning om storfe fra storfehold uten melkeproduksjon på grunnlag av tilskudsdata fra Landbruksdirektoratet.

Mattilsynet trenger denne informasjonen fordi: Enkelte av prøvene vi tar av storfe skal tas fra rene ammekubesetninger.

Opplysningen om storfeholdet ikke har melkeproduksjon leveres fra DHP.

- b) Opplysning om svin i den aktuelle leveransen har hatt tilgang til uteareal.

Mattilsynet trenger denne informasjonen fordi: Vi vet at griser som har gått ute er mer utsatt for noen typer sykdommer. Når vi vet om dette på forhånd, kan vi tilpasse kontrollen vår.

Opplysningene om dette må slakteriet innhente fra produsenten ved innmelding.

6) Er husdyrholdet eller besetningen underlagt restriksjoner ilagt av Mattilsynet?

Mattilsynet skal ha informasjon dersom husdyrholdet er omfattet av restriksjoner ilagt av Mattilsynet. Dette kan være restriksjoner de har fått pga. sykdom i besetningen, eller de kan og ha flytterestriksjoner pga. avvik i merking av dyrene i besetningen.

MKI skal inneholde restriksjonsårsak og hvilke tiltak slakteriet har satt i verk. Eksempler på tiltak kan være at leveransen hentes sist på en tur.

Mattilsynet trenger denne informasjonen fordi: Det er viktig for Mattilsynet å kunne forsikre seg om at slakteriet har gjort riktige vurderinger. Noen ganger kan det også være aktuelt med økt bemanning og avsatt tid/utstyr til prøvetaking.

Opplysninger om restriksjoner leveres fra DHP.

7) Må det tas særskilte hensyn pga helsetilstander hos dyra?

Informasjon om dyr som er egnet for transport, men som krever ekstra oppmerksomhet og tilrettelegging ved transport, oppstalling, slakting og/eller kjøttkontroll. F.eks. dyr med lett halthet, brokk, liten prolaps, medfødt skavank e.l.

NB: Alle dyr som skal sendes til slakt må være egnet til transport og allment friske. Veileder til forskrift om næringsmessig transport av dyr beskriver vanlige tilstander som kan forekomme, og gir hjelp til å vurdere om dyrene kan transporteres. Den beskriver også eksempler på tiltak man eventuelt kan eller bør gjøre for å sikre dyrevelferden under transport. ([veileder om transportegnethet](#))

Ansvar for at dyr ikke transporteres hvis de ikke er egnet for transport, hviler på både dyreholder og dyrebilsjåfør. Dyrebilsjåføren skal ikke ta med dyr som ikke er egnet til å gjennomføre *hele* den planlagte reisen. Men, sjåføren må få riktige og gode opplysninger fra dyreholder for å kunne gjøre sin vurdering. Det er ikke alltid mulig for sjåføren å oppdage svakheter ved dyret på hentetidspunktet, og han/hun er derfor avhengig av at dyreholderen, som kjenner dyret, gir riktige opplysninger.

Informasjonen leveres med følgende fire opplysninger:

- Problem – se kodeverk A under
- Antall dyr dette gjelder
- Identifikasjon av dyret (som fritekst. Kan være f.eks ørenummer eller «blå flekk i panna»)
- Hvilket tiltak er satt i verk eller er nødvendig – se kodeverk B under

Kodeverk A - helseproblem men som likevel er egnet for transport:

1. Svak halthet
2. Bogsår
3. Halesår med skorpe
4. Brokk
5. Behandlet framfall/prolaps
6. Gjensittende sting etter operasjon
7. Delvis avstøtt jur
8. Gamle bruddskader
9. Medfødt skavank
10. Helt eller delvis blind
11. Vomiskinn
12. Annet

Kodeverk B - mulige tiltak (flere kan velges) (NB! Det er sjåfør som til sist skal avgjøre hva som er riktig tiltak ut fra observasjon av dyret)

- 1) Eget rom under transport
- 2) Færre dyr i bingen/rommet
- 3) Kort reisevei
- 4) Slaktes samme dag
- 5) Ekstra strø
- 6) Satt av tid/ bevisst på behov for mer tid ved pålessing/avlessing/driving
- 7) Annet
- 8) Kort reisetid

Denne informasjonen må slakteriet innhente fra produsentene og i tillegg gjøre egne vurderinger.

8) Er det fare for medisinrester over grenseverdi i slaktedyra?

Slakteriet skal formidle informasjon om:

- a) Dyr fra dyrehold (svin og småfe) der tilbakeholdelsestiden ikke har gått ut for alle dyra. Informasjon som skal oppgis er:
 - Produsentnummer/dyreholds-ID
 - Hvilket preparat er brukt
 - Tilbakeholdelsesfrist
 - Antall behandlede dyr
 - I disse tilfellene må slakteriet på forespørsel kunne vise at de har ekstra tiltak/ rutiner/systemer som sikrer at de behandlede dyra ikke er blant de som er levert.
- b) Dyr fra dyrehold (svin og småfe) der tilbakeholdelsestiden har gått ut for mindre enn 7 dager siden. Informasjonen som skal oppgis er:
 - Produsentnummer/dyreholds-ID
 - Hvilket preparat som er brukt
 - Tilbakeholdelsesfrist
 - Antall behandlede dyr
- c) Individuer av storfe der tilbakeholdelsestiden har gått ut for mindre enn 7 dager siden. Informasjonen som skal oppgis er:
 - Produsentnummer/dyreholds-ID
 - Individnummer
 - Preparatnavn
 - Tilbakeholdelsesfrist
- d) Dersom det velges å ta inn individer av storfe der tilbakeholdelsestiden ikke har gått ut. Informasjonen som skal oppgis er:

- Produsentnummer/dyreholds-ID
- Individnummer
- Preparatnavn
- Tilbakeholdelsesfrist
- Begrunnelse for hvorfor dyret likevel skal transporteres inn til slakteriet på dette tidspunktet. Dersom begrunnelsen er feilregistrering i veterinærens legemiddelrapportering, må det overleveres skriftlig dokumentasjon fra vedkommende veterinær senest klokka 12.00 siste virkedag før dyra ankommer slakteriet.

Mattilsynet trenger denne informasjonen fordi: Det kan være aktuelt med prøvetaking av dyr fra disse gruppene.

Informasjon om medisinbruk leveres fra DHP. I noen tilfelles må slakteriet gjøre egne vurderinger. Se siste kulepunkt.

9) Kjøttkontrollhistorikk – Ante-mortem registreringer

Slakteriet skal formidle informasjon om tidligere registreringer gjort av Mattilsynets ante-mortem kontroll på dyr fra samme dyrehold.

Informasjonen som skal oppgis er:

- Produsentnummer/dyreholds-ID
- Dyreart
- AM-koder registrert siste 5 år

Mattilsynet trenger denne informasjonen fordi: Dette gir oss mulighet til å følge utviklingen i dyreholdet med tanke på det som er observert tidligere.

Informasjonen leveres fra DHP.

10) Kjøttkontrollhistorikk - USR

Slakteriet skal formidle informasjon om:

a) Dyrehold med mye USR-registreringer.

Det skal sendes informasjon som MKI dersom dyreholdet har høy forekomst av følgende koder:

For svin:

- 13 Leddbetennelse
- 20 Kort hale/avhelet halesår
- 21 Åpent halesår
- 14 Hjertesekk- og/eller brysthinnebetennelse
- 15 Lungebetennelse
- Og - Samlet alle koder Svinehold med lav forekomst av USR registreringer

For storfe:

- 12 Leverbyll

Informasjonen som skal oppgis er:

- Produsentnummer/dyreholds-ID
- Aktuell kode
- Andel registreringer av angitt kode(r) siste 12 måneder

Kommentar: Det er ingen plikt for slakteriet å endre slakterekkefølge på grunnlag av denne informasjonen.

Mattilsynet trenger denne informasjonen fordi: Dette gir oss mulighet til å tilpasse kjøttkontroll og bemanning både ante- og post-mortem.

Informasjonen leveres fra DHP. Mattilsynet og slakteribransjen blir enige om grensene for «høy forekomst». Disse grensene kan bli justert over tid.

11) Kjøttkontrollhistorikk – Kassasjoner

Slakteriet skal formidle informasjon om tidligere kassasjoner gjort av Mattilsynets post-mortem kontroll på dyr fra samme dyrehold.

Informasjonen som skal oppgis er:

For svin:

- Produsentnummer/dyreholds-ID dersom mer enn 1% kassasjoner siste 5 år

For småfe:

- Produsentnummer/dyreholds-ID dersom mer enn 0,5% kassasjoner siste 5 år

For storfe:

- Alle kassasjonskoder siste 3 år

Kommentar: Det er ingen plikt for slakteriet å endre slakterekkefølge på grunnlag av denne informasjonen.

Mattilsynet trenger denne informasjonen fordi: Dette gir oss mulighet til å tilpasse kjøttkontrollen og være observante på sannsynlige funn.

Informasjonen leveres fra DHP.

12) Kommer dyra fra besetninger som tidligere har levert svært magre dyr?

Slakteriet skal formidle informasjon om at det kommer dyr fra dyrehold som tidligere har levert svært magre dyr.

Informasjonen som skal oppgis er:

- Produsentnummer/dyreholds-ID dersom dyreholdet har levert mer enn 10% lam i fettkodene 1 og 1- de siste 14 månedene.
- Produsentnummer/dyreholds-ID dersom dyreholdet har levert mer enn 10% storfe i fettkodene 1 og 1- de siste 12 månedene.

Mattilsynet trenger denne informasjonen fordi: Dette gir oss mulighet til å følge med på utviklingen i dyrehold som leverer svært magre dyr til slakt.

Informasjonen leveres fra DHP.

8 Frivillig informasjon som gir nytteverdi for Mattilsynet

13) Med hvilken transport kommer dyra og omtrent når?

Slakteriet er gjennom transportregelverket forpliktet til planlegging av transportene. Det vil gi stor nytteverdi for Mattilsynet at slakteriet gjennom MKI informerer om bilnummer eller sjåfør på dyrebil og cirka ankomsttid for bilen knyttet til hver produsent hver leveransedag.

Kommentar: Dersom informasjonen ikke stemmer helt, eller transporten for eksempel er forsinket, eller har ankommet tidligere, vil dette ikke få konsekvenser for slakteriet i denne sammenhengen. Brudd på regelverk om dyretransport, herunder planlegging av transport og reisetider for slaktedyra, vil bli kontrollert og fulgt opp på vanlig måte og uavhengig av om dette rapporteres som en del av MKI eller ikke.

Mattilsynet ønsker denne informasjonen fordi: Enklere planlegging av ante-mortem kontrollen.

9 Egenerklæring fra produsent

Matkjedeinformasjonen nevnt i punktene over dekker det aller meste av kravene til MKI. Likevel er det slik at ikke alt er dekket. Det er også behov for at det innhentes en egenerklæring fra produsentene ved hver leveranse. Denne kan ankomme slakteriet samtidig med slaktedyra. Egenerklæringen kan være papirbasert eller elektronisk/digital. Egenerklæringen vil også fungere som en nødløsning ved systemsvikt for den digitale MKI leveransen for å hindre slaktestans.

Følgende punkter må minst inngå i egenerklæringen:

- Er dyreholdet underlagt restriksjoner ilagt av Mattilsynet?
- Er dyra behandlet av veterinær med medisiner der tilbakeholdelsesfristen ikke har gått ut?
- Er det foretatt egenbehandling av dyra der tilbakeholdelsesfristen ikke har gått ut?

Dersom det svares JA på et eller flere spørsmål må svaret utdypes.

10 Vedlegg

[Vedlegg 1- Teknisk informasjon: Hvordan levere MKI \(store og mellomstore slakterier\)](#)

[Vedlegg 2- MKI mal for små slakterier](#)

[Vedlegg 3- Matkjedeinformasjon angående dyr som må transporteres til slakteri og slaktes raskt](#)

[Vedlegg 4- Matkjedeinformasjon angående dyr og dyrehold som ikke har vært korrekt registrert hos Mattilsynet](#)